

Nro. 44.

A' FELS. CSASZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből Kedden Junius 9-ik napján 1812-ik
esztendőben.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Austriai Császárság.

Felséges Urunk és Aszszonyunk, Drézdában
10 napokig való málátások után, a' közelebb
múlt Püstköst Havának 29-ik napján, délben
azon Kir. várost elhagyván, Prágába vissza men-
tek. Antal Szakszoniai Kir. Hertzeg kedves elete
párjával *Mária Trécia* Austriai Fő Hertzeg As-
szonnyal, Fels. Urunk kedves nényével együtt
Zehistig azon fényes pompa közt kísérték el Kő
Csász. Kir. Ifelsegeket, a' millyen közt onnan
Drézdába vitettek. Ottan egymástól elválván,
Kő Felsegek Töplitzbe utaztak, 's ott két éjjelt
töltvén Prágába mentek, a' hova Május utolsó
napján szerentséisen megérkezvén, nagy öröm-
mel fogadtattak azon városnak hív lakosítól.

X x .

Napoleon Frantzia Császár azon napon, tudniillik Május 29-ikén, reggeli 4 órakor egész isendességgel hagyta el Drézda városát, 's útját egyenesen a' Warsai Hertzegség felé folytatta. Azt írják, hogy Frantzia Császárné Eő Felsége e' folyó Juniusnak 4. ik napján fogja Eő Felségeket követni, és hogy a' vele valóknak egy része már Prágába meg is érkezett. — Oda fognak kedves testvérjei, úgymint *Leopoldina*, *Klementina* és *Karolina* fő Hertzeg asszonyok is menni, a' minthogy e' folyó hólnap 3-ikán oda el is indultak. — A' következő napon *Károly* fő Hertzeg, tegnap reggel pedig a' korona Hertzeg *Ferdinand*, Felséges Urunknak kedves elsőszülött fia mentenek a' Fels. Frantzia Császárnének látogatására, — Tiszteletére ment a' Fels. Frantzia Csász. Udvarnak itt Bétsben lévő mostani első rangú követje *Otto* úr is. — A' külföldi újság levelekből azt olvassák, hogy a' Felséges Fr. Császárné, egy vagy két hetig Prágában Fels. Szüléinek, testvérinek, és rokoninak társaságokban való mulatása után, a' Würtzburgi Nagy Hertzeghez *Ferdinand* Austriai Fő Hertzeghez Würtzburgba, 's onnan a' jövő Juliusnak valamelyik hetében Párisba vissza fogna menni.

A' vólt Saltzburgi Érsek, az Apostoli Sz. Széknek született legátusa, a' Német Birodalomnak Primása, a' Leopold Rendjének nagy keresztetes tagja, Hertzeg *Colloredo Jeromos Paula*, hasznos életének 80-ik esztendejében, guta ütésben, a' múlt Pünköst havának 20. ik napján, itt Bétsben meg halálozott. Született itt Bétsben 1732-ik esztendőnek Május 31-ik napján. Édes attyá-

nak Hertzeg *Melisi Colloredo* Német Országi Vice Cancellariusnak kívánsága szerént a' papi életre ajánlotta magát, 20 esztendőös korában a' Ruotának, az az, a' Római fő törvényszéknek Auditorává, az az, bírójává választatott, a' melly törvény székre a' Római Státusban minden egyházi és világi ügyek vitettek végsőképen, és minekutánna ugyan ott a' vallásról való tudományokban doktorságot nyert volna, 29-ik esztendőös korában, Karinthiában, Gurki Püspökségre, azután 10 esztendővel Salzburgi Ersekségre és Német Országi Primásságra emeltetett, melly szent hivataljában, mint valóságos lelki pásztor úgy viselte magát, az oda való iskolának fundusát nagyon meg öregbítette, a' tanítóknak fizetéseket meg szaporította, az Ekklesiákat gyarapította, és minekutánna a' maga birodalmát el hagyni kéntelenített volt, életének hátra lévő esztendeit ezen Császári rezidentziába töltötte el, és sok nyomait hagyta maga után valóságos felebaráti szeretetének. — Május 25-ik napján requiem tartatott érte a' Sz. István templomban.

Magyar Ország.

Posonyból Juniusnak 3-ik napján. Antal Victor Cs. Kir. Fő Hertzeg, Felsőleges Urunknak kedves testvér öttse, a' Német vitézi Rendnek volt nagy mestere, az itt volt Országos gyűlésnek bé rekesztésére Kir. Commissariusi rangal ide rendeltetvén, a' közelebb múlt Május utolsó napján Bétsből hozzánk jött. Délután számos fő Papokból, Magnásokból, és Urakból álló deputatio ment Eő Cs. K. Fő Hertzegségé eleibe a' Du-

nának túlsó partjára. Esteli 6 órakor ez a' Kir. Commissarius oda érkezvén Nagy Méltóságú *Verhovádz. Maximilián* Zagrábi Püspök, Csász. Kir. titkos Tánátsos Úr Eő Excellentiája által az Országos Gyűllése képében egy szép oratióval, születéséhez és rangjához illendő módon meg köszöntetett, és a' városi harangoknak zúgások, 's számos vivat kiáltások közt a' városba bevezettetett. Előtte lovaglott a' hertzeg Lichtenstein vasas regementjének egy osztálya, ezt követte az említett országos deputatio, nyomba ezután ment Eő Cs. Kir. Fő Hertzegsége pompás gála hintóban udvari fő tisztjeivel együtt, ezeket követte a' fent nevezett vasas regementnek egy osztálya. A' Duna város felől való partjára vitetvén Eő Királyi Fő Hertzegsége a' repülő hídon, ott Tek. Posouy Vármegyének deputátusai, a' halász kapunál pedig a' városi Magistratus küldötjei tisztelték meg ezen Fels. Királyi Commissariust. — Onnan a' hosszú 's a' Wentur nevű úttzákon, és a' piatzon keresztül, a' Würtembergi hertzeg gyalog regementjének sorai közt, lobogó zászlók mellett, szép muzsika szó alatt, az Erseki palotába vitetett Eő Csász. Kir. Fő Hertzegsége, melyben Nádor Ispány Eő Cs. Kir. Fő Hertzegségétől atyafiságos ölelések közt fogadtattván, a' számára rendelt szobákba bé vitetett. — Este a' Fels. Nádor Ispánnyal vatsorált Eő Cs. Kir. Fő Hertzegsége, a' mellyre sok Mánások és Fő rangú urak hivatalosok voltak.

E' folyó Junius első napján tartatott a' 126-ik ülés, mellyben a' subsidiumról hozatott öt artikulusok, és néhány aprólékosságok publikáttak.

ván, és a' Fels. Kir. Commissarius, Nádor Ispány, és Personalis Úrnak beszédjeik meg halgattatván, a' múlt esztendő Augustus 29-ik napján kezdődött, és 10 hólnapokig tartott sok tekintetekre nézve igen nevezetes Ország Gyűlése bé rekesztetett.

Rénusi Szövetség.

A' Drézdai tudósítások szerint, a' közelebb múlt Pünköszt havának 24 ik napján, délben 12 órakor szent misét halgatott Napoleon Császár az oda való Katolikum templomban, mellyet a' Mechelni Érsek mondott. Mivel a' Frantzia Császárné akkor fejfájást szenvedett, a' Kir. Karban a' Weszfáliai Királyné *Friderika Katalin*, született Würtembergi Kir. Hertzegasszony volt *Napoleon* Császár mellett.

Azon napnak estéjén, 10 óratájban, az akkor Drézdában volt Felsőleges Uraságok, a' Kir. nagy opera házba vagy énekes játék színbe mentenek a' Kir. kapornában lévő társaság éneklésének hallására. Ez az énekes játék szín ezen alkalmatossággal 5000 viasz gyertyákkal volt megvilágosítva, és a' három rendű lozsig dugva voltak ékes öltözetű dámákkal. A' muzsikus karral által ellenben ültek a' Fels. vendégek, a' szálában azok a' személyek voltak, a' kiknek szabadságok van a' Kir. udvarhoz való bemenetelre. — A' Fels. Austriai Császárnét Napoleon Császár, a' F. Frantzia Császárnét Fels. édes atya, a' Weszfáliai Királynét a' Szakszoniai Király, a' Fels. Szakszoniai Királynét a' Würtzburgi Nagy Hertzeg Ferdinand vezették bé az opera házba, ezeket követték a' Szakszoniai Kir. Házból való Hertzegek, Hertzeg Asszonyok, és a' Császárnénak 's Királynénak udvari dámáik. Így

rendel ültek le a' számokra rendelt székekre is. A' muzsika egy szép énekkel kezdődött el, aztán szép áriákat és duettákat énekeltek az első énekes személyek *Sandrini*, *Bonelli*, és *Caserelli* kamarabéli éneklők. A' muzsika alatt a' jelen volt dámákkal mulatta magát *Napoleon* Császár, és nagyon meg volt elégedve ezen fényes inuapléssél. Egy óra múlva ugyan azon rendel mentek ki a' Fels. vendégek az opera házból, a' mellyel abba bémentek.

Pünköst Havának 25-ik napján, dél előtt 10 órakor Moritzburgba mentek a' Fels. vendégek vadászni, az első hintóban *Napoleon* és *Ferenz* Császárok ültek, ez job' kézre, amaz balra, a' másodikban a' Fels. Austriai és Frantzia Császárné, a' harmadikban a' Westfáliai Királyné és a' Würtzburgi Nagy Hertzeg. Az Albison lévő igen szép és mesterséges hídon léptetve mentek által ezek a' hintók, azért, hogy az arra gyűlt számos nép láthassa ezeket a' Felséges vadászokat,

Minekeltötte a' Fels. Austriai és Frantzia Császárok Drézdából el mentek volna, a' mint a' Berlieni közönséges újság levelekben íratik, a' *Napoleon* Császár tulajdon kezével írt igen barátságos és hízeltkedő levelére, mellyet a' Berliuben lévő Fr. Csász. követnek Gróf *St. Marsannak* volt szerentséje meg adni, a' Fels. Pruszsiai Király is korona örökösével együtt, Pünköst Havának 26-ik napján Drézdába ment, a' melly városba egy gála hintóba vitetett bé. A' Királyi vár kapuja előtt a' Szakszóniai Kir. ndvari tisztek várván Eő Kir. Felségét, a' várba vezették, mellyben a' Szakszóniai Király illendő tisztelet-

tel és barátsággal fogadván, a' Királyné szobájába vezette, a' hol állig múlatta magát a' Szakszoniai Királlyal és Királynéval egy fertály óráig, midőn már *Napoleon* Császár tiszteletére ment. Rövid idővel azután Eő Kir. Felsége is személye szerént meg tisztelte a' Fels. Austriai és Frantzia Császárokat és Császárnékat. — A' Kir. palota előtt öszve gyűlt sokaság gyakorta való *vivat* kiáltásokkal nyilatkozta ki Eő Prussziai Királyi Felsége látásán való örömét. Ezen Fejedelem úti társai, a' mint fellyebb emlitém vala, a' Prussziai Korona örökös, *Fridrik Wilhelm*, Status minister Báro *Hardenberg*, Gr. *Goltz* Kabinet minister, és General Major *Krusemark* vóltanak. Eő Királyi Felségének és a' Korona Hertzegnek, a' Szakszoniai Király ifjabb testvér öttisének, Maximilliánnak palotájában készítettett és adatott szállás; de mikor ment a' maga Országába vissza, még azt nem tudjuk bizonyosan, — A' Prussziai Korona Hertzeget fő nevelője Oberster *Gaudi*, Komornyikja *Brühl*, és Status Tanátsos *Ancillon* urak kísérték Drézdába.

Nagy Britannia.

A' közelebb múlt pénteken költ Magy. Kurir 43-ik darabjának 260-ik lapján, azt írtuk, hogy a' minap orozva meg öletett Anglus első ministernek gyilkosa *Billingham*, ítélőszék eleibe idéztetvén, és a' bíráktól halálra szententziáztatván, a' múlt Pünköst havának 18 ik napján felakasztatott. — Ennek a' véghetetlen hatalommal birt ministernek eredetét és életét ekként írja le a' *Journal de l'Empire* című Párisi közönséges újság levél, a' Londonban, 1809-ik esztendőben költ *Public characters* nevű könyv.

ből: *Spencer Perceval*, úgymond, régi familiából származott, és *John Perceval*, Zelandiai Gróf Egmontnak második szülött fia volt, a' ki Londonban, 1762-ik esztendő November első napján született e' világra. Nyóltz esztendő korában édes atya meg halálozván, Kantabrigiában a' Sz. Háromság Collegiumában kezdett tanulni, a' hól ősei között egyik Anglia Protektorának *Cromvelnek* egyik fiával, *Cromvel Henrickel* együtt tanult vala.

Az ott való, tudniillik a' Cantabrigiai híres fő iskolában tanulását elvégezvén magát prokatori hivatalra adta, mellyben noha nem igen szolgált neki a' szerentse; még is mindazáltal azok, a' kik őtet és az ő talentomit közlébről esmerték, előre el látták azt, hogy ő nagyra menendő ember fogna lenni idővel, a' minthogy kevés idő múlva, úgymint 1799-ik esztendőben, az Admirálisnak, avagy a' tengeri dolgokra ügyelő Tanátsnak és a' Kantabrigiai Univerzitásnak Fiscalis Procurátorává választott, és azon idő pontjától fogva mind fellyebb fellyebb emelkedett. — 1801-ik esztendőben, az Angliai ország mostani Archivariusának Sir William Grantnak Generál Sollicitátorává tétetett, 1802 ikben Attorney Generállá, az az, Királyi fiscussá, melly utolsóbb hivatalját 1806-ik esztendőben, a' midőn néhai *Fox*, és Lord *Grenville* miniszterekké tétettek, szerentséssen viselte.

Ezen hivataljában azon iparkodott, hogy a' Parlamentumnak tagjává tétetődjön, melly szándékát a' Frantziákkal kezdődött háború előmeleltette is, és mingyárt akkor, ha külsőképen vagy világosan nem is, de szívében nagy buzgó-

sággal viseltetett a' Királyi ministerek eránt. Ő ugyan néhai *Pith* miniszterrel semmi különös egyességben nem volt; mindazáltal az ő nagy talentumát, és ékesen szóllásban való tehetségét mindenkor tsudálta, és a' Parlamentum gyűlléseiben mindenkor a' galleriában, avagy karban volt, valahányszor az az említett minister beszélt, 's ennél fogva nagyon magára vonta azon nagy embernek figyelmetességét; de kíváncsian az által, hogy egy politika rövid írást adott ki, mellyben meg mutatta azt, hogy az olly vádoló levél, melly a' Parlamentum széllyel oszlása által félbe maradt, meg nem szűnt legyen. Ezen írása által a' Parlamentum tagjai közzé való felvételésére is útat nyitott magának, és rövid idő alatt Northamptoni képviselővé választatott.

Közönségesen azok, a' kik a' Parlamentumban nagyobb tisztséget igyekeznek elérni, a' miniszterekkel ellenkező rész mellé állanak, és már akkor sok alkalmatosságok van a' magok ékesen szóllásbéli tehetségeknél ki mutatására. Midőn 1797-ik esztendőben, Junius 3 ik napján, a' Norrei kikötőhelyben lévő hajós seregnél nagy támadás ütötte volna ki magát, és e' miatt *Pith* minister ellen nagyon ki keltek volna a' Parlamentumnak nevezetes tagjai, *Perceval* a' miniszteriális rész mellé állott, 's azt javasolta, hogy egy olly Commissio neveztesse ki, mellynek szabadtsága legyen a' pártot ütött hajóseregbeli bűnös katonáknak, vagy számhivetésbe való küldtetésekre, vagy tönkötzökbe való zárattatásokra, és az ő tanács adása bé is vétetődött.

Azon 1794-ik esztendőnek, Januárus 4-ik napján azon Billnek avagy plánumnak előmen-

telesítésére, mely a' fekvő jószágokért való adóra nézve a' Parlamentum gyűlésében tétetett, igen hathatós oratiót mondott *Perceval*, melyről *Sherridan*, a' ki arra felelt vala, meg vallotta, hogy az igen fontos, és talentommal telyes beszéd lett légyen. A' következő 1798-ik esztendőben hasonló módon előmecetelesíteni kívánta azt a' plánumot, melyet néhai *Pitt* minister a' fekvő jószágért fizetendő adóra nézve tett a' Parlamentumban.

Három esztendővel annakutánna, úgy mint 1800-ikban, Junius 19-ik napján, azt kívánta *Perceval*, hogy a' törvényhozó Test a' házasság tö-résről hozott törvényeket jól meg hányja és ves-se. Négy nappal annakutánna, a' midőn a' Parlamentum gyűlésében a' R. Katolika Papság alkotmányáról való plánum előhozódott volna, ismét hosszú és gyökeres beszédet mondott *Perceval*, és noha a' keresztény üredelem barát-jának lenni mutatta magát; mindazáltal világosan kimondotta, hogy a' Katolikusokkal teendő jótéteményért semmi köszönetet várni nem lehet; hogy a' Katolikus Papok az egész nemzetet meg téríteni igyekeznek, és hogy telyes erővel ellent kell állani a' Római Pápa hatalmának. — Mint Kir. Fiskális (*Attorney General*) néhai *Pitt* mi-nistersége alatt Irlandiának Angliával való e-gyességét nagyon sürgette. — *Addington* mi-nistersége alatt az Admirálisnál tapasztaltatott vizazaéléseknek eltöröltetésekről tett proiectumot erőssen vitatta, a' mely alkalmatossággal Lord *Temple*, a' ki akkor az antiministeriális rész mellé állott, őtet nagyon meg támadta. 1803-ik esztendőben, midőn a' Frantziák ellen indítandó

hadakozásról való projectum a' Parlamentum gyűlésében elő fordúlt volna, *Perceval* egy értelem-
ben volt a' Királyi ministerekkel. — 1807-ik esz-
tendőben, az Irlandiai Katolikusok kéréseknek
magát egészen ellene szegezte. — *Pitt* minister
halála után néhai *Fox* és *Grenville* a' ministeri-
umbá bé lépven, de az ő uradalmok egy eszten-
dónél tovább nem tartván, *Perceval* az Ország
kintstárának Cancellariusává tétetődött, melly
hivatalát élete végéig hatalmasan folytatta, és
ha a' bal sors, 's irigység őtet tovább is élni en-
gedték volna, vagy jobb, vagy rosszabb álla-
pontra juttatta volna Anglia Országot.

Ennek a' szerentséilen ministernek élete fo-
lyásáról azt jegyzik meg az Anglia Országi Zsur-
nalisták, hogy ő példás életű ember volt, mint
közönséges orátor folyvást, tisztán, világosan,
és hathatósan tudott beszélni. A' néhai Lord
North természeti elmésségével, néhai *Fox* politi-
kus ellenségének győző erejével, és néhai *Pitt*
minister ékesen szóló tehetségével ugyan nem
bírt, mindazáltal a' szívnek meg illetéséhez, és
halgatóinak meggyőzésekez igen jól értett.

Egy Berlii politikus Zsurnál következő
fontos jegyzéseket adott ki Anglia Országról: —
„Nagy Britannianak igazságtalan praetensioi, a-
vagy vágyódásai épen azon mértékben neved-
tek, a' melyben szaporodott annak nemzeti adós-
sága. Midőn még semmi adóssága nem volt,
semmi emlékezet nem volt Angliának magános
jussairól. Erscbet Királyné, a' tengeren való
szabados hajókázásnak és kereskedésnek jussait
II. Filip Spanyol Király ellen hathatósan védel-
mezte; a' *Stuarti* familiából való utólsó Királyok

nem csak semmit sem tudtak a' világi monopolium-
rói, és a' tengeri uradalomról, sőt inkább hat-
hatósan segítették a' Hollandusokat *XIV. Lajos*
Király ellen való hadakozásokban, és segedelem
pénzt is vettek tőlök. — A' dolognak meg vál-
tozása *III Wilhelm* Angliai Királytól kezdődik,
és ezen Fejedelem uralkodása alatt kezdett az
Angliai Kormányzék másoktól költsön pénzt fel
venni, és nemzeti adósságot csinálni, mely men-
nél inkább öregbedett, annál jobban kellett An-
gliának iparkodni azt hasznos kereskedés által
ki pótolni, a' mit az ország földjének mive'ése,
és fábrikáinak szorgalmatossága nem telyesíthet-
tek, 's innen folyt, hogy magános tengeri jus-
sokat szerezzenek magoknak, hogy azoknál fog-
va a' tengeri kereskedést egészen magokévé te-
hessék.“

„A' hiteles előadások szerint, a' jelenvaló
időben Anglia Országának nemzeti adóssága, 700
milliom font sterlingnél (7788 milliom forintnál)
többre megyen, mellynek interesse 36 milliom
font sterlinget (7700 milliom forintot) teszen esz-
tendőnként. Tegyük fel, hogy az, a' mit An-
glia a' száraz Európai lakosoknak a' tengeren
való hajókázásra és kereskedésre nézve most meg-
enged, vóltaképpen a' nemzeti adósságon fundál-
tatik, könnyen fel lehet abban azt a' mértéket
is találni, melly szerint Angliának nemzeti adós-
sága jövendőben nevededne; erre nézve lehetet-
len annak költsönözött pénz nélkül fel állani,
mivel egyenesen ezen fundáltatik a' N. Britanniai
constitutio, következésképen lehetetlen az An-
gliai Kormányzéknek, mellynek letele és meg-
maradása egyedül ebben a' constitutioban fundál-

talik, azon alkotmányról le mondani. — Tegyük fel tehát, hogy Angliának a' száraz Európa veszteglése miatt két annyira nevedne az adóssága, miutmost van, megmaradhatna é a' száraz Európa mostani szabadságában? nem lenne é nagyobb függőségben Angliától, mint a' jelenvaló időben van? nem lenne é végtére is annak rabszolgájává, még pedig nem más okból, hanem egyedül azért, mivel a' tengereknek szabadsága eránt semmi érzékenységgel nem viseltetne, és mindenkor meg elégedne a' kereskedésnek avval a' részével, melyet Anglia annak kegyelemből engedne."

„Valósággal fel nem lehetne vetni, minémű nyomorult és gyalázatos állapotra kellett volna a' száraz Európának jutni, ha ellenkezők nem támadtak volna Anglia ellen. Minémű tüzija van tehát az Anglia ellen való háborúnak? valósággal nem más, hanem hogy Anglia Ország nemzeti adósságának határ szabattassék, de mivel ezt a' költsönözés alkotmányának meg némitása nélkül eszközteni nem lehetett, szükségesképen hadat kellett az Angliai constitutio ellen indítani, melyből tudniillik a' költsönözés alkotmánya természetesen foly. Mennél többben támadnak Nagy Britannia ellen, támadni kell pedig, ezt kívánván minden nemzeteknek hasznok, annál kevesebb segedelemet nyér a' száraz Európából való kereskedésből, és mihelyt ez a' segedelem megszűnik, azonnal a' költsönözés alkotmánya is, s ezzel együtt az Angliai constitutio is el romlik. Akkor, és osztán egyedül akkor fog ki tetizeni, mennyire akadályoztatta legyen Anglia a' több Európai nemzetek tehetségeinek ki fejlődzé-

sét, és tsudálkozni fognak azon a' mi unokáink, miként felejtkezhettek el olly könnyen az ő őseik a' tulajdon magok javokról?"

Spanyol Ország.

A' *Journal de l' Empire* azimű Párisi újság leveleknek 26-ik Majusi darabjában következő Gironnai tudósítás találtatik: „E' folyó holnap 4-ikén azok a' Spanyol Országi insurgensek, a' kiket *Milans* vezérlett, a' Kaputzinusok kertében készített erősséget el foglalni igyekeztvén, két Anglus línea hajónak, egy Fregatnak és hat Corvetnek segedelme alatt előre nyomúltak, és egy posta hajót küldvén a' Kommandánsához, azon erősséget fel kérték, avval fenyegetvén őtet, hogy ha azon szempillantatban nem engedelmeskedik, tíz ezer ember fogna az erősségre rohanni, 's azt erőszakosan el venni. Erre annak Commendánsa *Chevillard* ekként válaszolt: „Egy Frantzia Commendans sem szokta magát addig feladni, míg puskapor és golyóbis nélkül nem szükkölködik, és ha a' posta hajón lévő kísérők 10 szempillantat alatt onnan el nem távoznak, tüzet fogna reájok adatni. Ezen nem várt válaszra azon erősséget az ellenség meg támadta, de annak ágyúi a' kaszárnákra változtatott házaknál egyebet meg nem károsíthattak, és minekutána az insurgensek arra rohantak, de nem boldogúlhattak vólna szándékokban, kéntelenek vóltak nagy veszteséggel onnan eltávozni, 's hajókra ülven, batteriáiknak hátra hagyásokkal visszamenni.

Elegyes Dolgok.

Gróf *Gottorf*, (a' Svétziai Ex. Király), kőről azt írtuk vala nem régiben, hogy egynéhány

napig tartó itt való mulatása után innen *Herrnhutba* Luzatiának helységébe ment vala, azt kívánta az ott lakó *Herrenhuterektől*, hogy őtet az ő gyülekezetekbe vegyék bé. De mivel azon különös vallású társaságnak constitúciójával, avagy alkotmányával ellenkezik, hogy a' koronás fejekkel, vagy azokkal, a' kik olyanok voltak vala, egy társaságban legyenek, a' *Herrnhutteri* eljárók az ő kérését nem tsak bé nem tellyesítették, aőt azt javaslották nékie, hogy tőlök elmenvén, keressen magának, *Helvétziának* valamely részében tsendes lakást. —

Mintegy 30 esztendőől fogva 100 mezei dolgozhoz szokott familiák vándorlottak imitt amott *Nápoly Országban* az *Apennious* hegyek közt sátorok alatt, mellyeket az első jeladásra el lehetett hontani, 's tsonóba kötni. Noha ezek a' vándorló emberek, alsó *Olasz Országban* a' *Rocapizzi* tserjes és terméketlen földet termékenyvé, 's gyümöltstermővé tették; még is mindazáltal meg nem nyerhették a' *Nápolyi* előbbi *Kormányshéki*ől, hogy magoknak állandó lakhelyet kereshessenek, 's lakásokra hajlékokat építhessenek. — A' most uralkodó *Fejedelem J. Joakim Napoleon* könyörülő szemekkel tekintvén ezekre az útálatban vólt, és minden társaságból ki rekesztett familiákra, nékiek meg engedte, hogy egy *Aleto* nevű helységben telepedjenek le, és hogy hajlékaikhoz kívántató fákat a' *Koronához* tartozó erdőkben vághassanak magoknak.

Spanyol Országban egy olly gyümöltstermő fát találtak fel, melynek gyümöltséből az *Amérika* nádmézhez hasonló édes nedvességet lehet főzni. Ezt a' gyümöltsfát *Madronónak* nevezik

44
a' Spanyolok (*Linneus arbustus onedonak*), mely Európának egynéhány vidékeiben vadon terem. — Normandiában a' *Fecampi* halászok egy rakott ládát találtak a' tengerben, mellyben sok gazdag készülettű öltözetek, 's azok közt egy arannyal és ezüsttel hímzett palást volt bé zárva, és a' mellyeknek betsek 20 ezer liverre betsültetett.

Egy tudós Frantzia *Vignerou Károly* két olly alkotmányt talált fel, mellyek nem utolsó helyet érdemelnek a' Technológiában. Az első egy szövészek, melyen egyetlen egy ember könnyebben, és többet szóhet, mint más fábrikákbeli szövészékeken három ember. A' másik olly gombolyító kerek motólla, mellyel fonní, 's egyszerű mind gombolyítani is lehet. A' belső dolgokra ügyelő Frantzia minister ezen új találmányoknak hasznos voltokat megismervén, azokat minden fábrikákkal bévétette.

A' Gréczi tudósítások szerint, az ott darab ideig lakott volt Hollandiai Király *Jósef Napoleon*, a' Fels. Frantzia Császárnak testvér öttse, az ott való lakosoknak mély szomorúságokra, a' múlt Május 15-ik napján meg halálozott. Minden vagyonát Grétz városának testálta, olly feltétel mellett, hogy az oda való szegények közt minden esztendőben, jó pénzben tíz ezer forint, és bizonyos számú mérő búza osztattassék ki.

A' Bécsi szegény gyermekeknek ispotályályaiban, mellyeket a' beteg gyermekeknek orvoslásokban igen szerentsés és serény orvos Doktor *Gölis Leopold* úr állított fel, 1794-ik esztendőől fogva, 70495 szegény szüléktől származott gyermekeket gyógyítottak meg minden fizetés nélkül.